
Reforma vysokých škol

Reforma vysokých škol

7.6.2012 18:10 ČRo 1 - Radiožurnál Zpráva
Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Dlouho diskutovaná reforma vysokých škol bere v dosavadní podobě za své. Oznámilo před necelou hodinou ministerstvo školství s tím, že nový šéf resortu Petr Fiala chce místo úplně nového zákona prosadit novelu stávající legislativy. A sporný zákon o finanční podpoře studentů už nebude postavený na školném. Proti změnám ve fungování univerzit z pera bývalého ministra Josefa Dobeše se ozvali akademici i studenti. Hrozilo podle nich, že školy ztratí svou svobodu a naopak nepřípustný vliv na ně získají politici a byznysmani. Já zvu do vysílání rektora ČVUT Václava Havlíčka, dobrý den.

Václav HAVLÍČEK, rektor ČVUT

Dobrý den.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane rektore, vítáte rozhodnutí ministra Fialy?

Václav HAVLÍČEK, rektor ČVUT

Tak rozhodnutí ministra Fialy vítáme, i když jste ho interpretovali trochu příliš expresivně, protože tak, jak nás informoval, tak se nejedná o zastavení reformy, ale o jejich důkladnější přípravu založenou na projednávání všech případných změn s reprezentacemi vysokých škol, to znamená, s Českou konferencí rektorů a Radou vysokých škol.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Jestli jsem to dobře pochopila, tak ale ten úplně nový zákon, který připravoval Josef Dobeš, je v tuto chvíli stažený a že se bude chystat pouhá novela vysokoškolského zákona, který je platný v současnosti.

Václav HAVLÍČEK, rektor ČVUT

Ano, máte pravdu, je v současné době stažený návrh věcného záměru, úplně nového zákona s tím, že celá záležitost reformních snah by měla být řešena jednou nebo spíše dvěma novelami, jedna týkající se finančních záležitostí, druhou týkající se záležitostí organizačních a manažerských.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Když říkáte, pane rektore, že vítáte toto rozhodnutí, z jakých důvodů zejména, co vám nejvíc vadilo na těch plánech, které byly ve hře ještě před malou chvílí?

Václav HAVLÍČEK, rektor ČVUT

Na těch minulých plánech nám nejvíc vadilo to, že naše připomínky, pokud byl s námi projednáván návrh věcného záměru nového zákona o vysokých školách, byly vždy opakovaně bývalým panem ministrem smeteny pod stůl, pokud jde o záměr věcného záměru zákona o finanční pomoci studentům, tak ten s námi prakticky nebyl projednáván vůbec.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Nový ministr tedy slibuje, že s vámi jednat bude. Máte už něco, na čem byste trvali jako zástupci vysokých škol, co by se mělo v reformách objevit, co dosud zatím v těch záměrech chybělo?

Václav HAVLÍČEK, rektor ČVUT

Trvali bychom samozřejmě na tom, aby nedocházelo k výraznému omezování autonomie vysokých škol, zejména k tomu, že by mohly být vysoké školy ovládnuty reprezentanty politických stran.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Jestli jste už o tom měl šanci mluvit s Petrem Fialou, sdílí vaše obavy v tomto směru, víte o tom, že je to jeden z důvodů tato hrozba, které přiměly nového ministra, aby stáhnul plány, které byly dosud na stole?

Václav HAVLÍČEK, rektor ČVUT

Od doby, kdy se, kdy byl jmenován ministrem, jsem neměl možnost s ním mluvit, on tady dneska je na zasedání České konference rektorů, to zasedání ještě probíhá a širší diskuse ještě nenastala, zatím jsme vyslechli představy pana ministra, i jeho náměstků, profesora Vilhelma, a dále náměstka pro evropské fondy.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Jak velká změna je podle vás, že zákon o finanční podpoře studentům vysokých škol už nebude stát na školném. Nový ministr zvažuje jakousi formu zápisného. Mně jde o to, jestli to není jen slovíčkaření?

Václav HAVLÍČEK, rektor ČVUT

Já s vám souhlasím, že otázka, zda se to nazývá školné či zápisné, je formalitou, i když samozřejmě je tím míněno řádově rozdílné velikosti příslušných poplatků, v případě školného se mluvilo o poplatcích v řádu 10, 20 i více tisíc, což by mohlo kryt část, výraznou část nákladů na studium, v případě zápisného se mluví o jednotkách tisíc, což je spíše symbolická suma.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

A neobejde se vysoké školství ani bez toho tedy, že by museli sahat do svých kapes studenti, aby hradili studium.

Václav HAVLÍČEK, rektor ČVUT

Podívejte se, já dlouhodobě trvám na názoru, že ať už školné či zápisné by nemělo být záplatou na díru ve státním rozpočtu, ale mělo by sloužit k snížení hlubokého podfinancování českého vysokého školství v porovnání s vysokým školstvím ostatních vyspělých zemí. To je první záležitost. Druhá záležitost, kterou tvrdím, že by mělo respektovat případné zavedení zápisného či školného, je to, že nejlepší studenti by měli celou zaplacenou částku dostat zpátky ve formě prospěchového stipendia a v tom případě by to mělo jednoznačně motivační charakter pro lepší studium a zkracování doby studia.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Doporučuje rektor ČVUT Václav Havlíček. Děkuji, že jste si udělal čas, na shledanou.

Václav HAVLÍČEK, rektor ČVUT

Prosím, na shledanou.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

A poslouchal ho taky Tomáš Feřtek ze společnosti EDUin, která se zaměřuje na koncepci vzdělávání. Dobrý den.

Tomáš FEŘTEK, společnost EDUin

Dobrý den.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane Feřteku, co říkáte vy na rozhodnutí nového ministra školství, taky ho vítáte, podobně jako pan rektor Havlíček?

Tomáš FEŘTEK, společnost EDUin

Tak ono není zas tak překvapivé, to rozhodnutí už bylo avizováno minimálně před týdnem, před 10 dny, v zásadě ho vítám a myslím si, že ta cesta novely vzhledem k neprůchodnosti toho původního zákona je rozumná cesta.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Ale odborníci, nejen úředníci z ministerstva školství, ještě v době, kdy tam byl Josef Dobeš, upozorňují, že vysoké školy si zaslouží velmi důkladnou reformu. Myslíte si, že novela bude stačit.

Tomáš FEŘTEK, společnost EDUin

Já si také myslím, že ta důkladná reforma je potřeba, ale ona v tuhle chvíli není v té podobě, jak jí pan ministr Dobeš ještě navrhl, není průchodná. A přitom některé věci je nutné řešit hned. A proto si myslím, že ta cesta těch novel vyřeší alespoň některé záležitosti, ale to nějak nevylučuje ten názor, že zásadní reforma je potřeba. Možná bych oponoval panu rektorovi v jedné věci, já si myslím, že není totéž zápisné a školné, já si myslím, že školné je vlastně docela dobrý nápad, zvlášť ve spojitosti se zákonem o finanční pomoci studentům, ale zápisné bohužel považuji za velmi špatný krok.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Proč?

Tomáš FERTEK, společnost EDUin

Protože zvlášť, pokud to bude tak, že nebudeme mít ten systém finanční pomoci studentům, tak bude představovat skutečnou bariéru pro některé studenty, může se to zdát, že těch 3500 navíc za semestr není mnoho, ale pro některé studenty to mnoho je, ale hlavně je to nevhodné z politického a ideového hlediska. Až do teďka se tvrdilo, že poplatky na vysokých školách nebudou rozhodně sociální bariérou. Tady to sociální bariéra bude a každá další pravicová vláda, která bude chtít zavést třeba školné, bude velmi těžko obhajovat tu původní myšlenku, protože jí každý předhodí to zápisné, čili mně to připadá nevhodné právě z toho ohledu, že třeba jednou budeme chtít zavést školné a bude to velmi obtížné politicky prosadit.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Které věci, vy už jste zmínil, že je potřeba řešit hned, to jsou, které není potřeba odkládat a není možné odkládat?

Tomáš FERTEK, společnost EDUin

No, já bych řekl, já jsem se účastnil jedné debaty v tom lednu, kdy byl Týden neklidu a tam různí představitelé vysokých škol říkali tři, shodli se na třech věcech, první věc je posílit funkci Akreditační komise tak, aby jí ministr opravdu respektoval, což pan ministr Fiala zatím respektoval její rozhodnutí, aby mohla předejít tomu, že budou tituly udělovány na nekvalitních vysokých školách. Druhá věc, o které se zmiňoval, je právě onen zákon o finanční pomoci studentům, nebo nějaký jiný způsob, jak vyřešíme, že dnes studenti dostávají vlastně peníze přes své rodiče a my potřebujeme, aby ty peníze se dostávali přímo k nim. A potom je to kontraktové financování vysokých škol, to znamená, ukončit ten proces, kdy školy jsou závislé na tom, kolik studentů přijmou. A oni samozřejmě potom mají tendenci přijímat téměř každého, protože pro ně ...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

A pak je to samozřejmě na úkor kvality.

Tomáš FERTEK, společnost EDUin

Ano, přesně tak.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Uvádí Tomáš Feřtek ze společnosti EDUin. Děkuji za rozhovor, na shledanou.

Tomáš FERTEK, společnost EDUin

Také děkuji, na shledanou.